

Lenny van der Ham

Wie Lenny van der Ham kent van de bridgetafel, weet het meteen: zij is iemand die aanstaat. Altijd alert, altijd nieuwsgierig, altijd opgewekt. En bijna altijd in kleur. Zwart? Dat zul je haar niet snel zien dragen. ‘Veel te somber,’ zegt ze zelf. ‘En dat ben ik niet.’

Lenny werd in 1952 geboren op de Zuid-Hollandse eilanden, als oudste van zeven kinderen. Vijf meisjes, twee jongens. Een groot gezin, waarin vanzelfsprekend veel verantwoordelijkheid op haar schouders terechtkwam. Ze groeide op in een tijd waarin het leven voor meisjes overzichtelijk leek: trouwen, zorgen, aanpassen. Doorleren was niet vanzelfsprekend, zeker niet voor de oudste dochter. Toen Lenny na de lagere school goed bleek te kunnen leren en eigenlijk naar de HBS had gekund, ging dat plan niet door. De boeken waren te duur en bovendien: ‘Jij trouwt later wel.’

Het is iets waar ze later vaak aan terugdenkt. ‘De middelbare school is de start van de rest van je leven,’ zegt ze. ‘Dat bepaalt ook met wie je later omgaat.’ Maar bij Lenny geldt: wat je niet krijgt, haal je later wel in.

De eerste vrijheid

Op haar zeventiende wil ze vooral één ding: het huis uit. Ze meldt zich bij de Koninklijke Luchtmacht en wordt opgeleid tot telexiste. Dat betekent uniform aan, intern wonen, werken in ploegendiensten. Voor Lenny voelt het als vrijheid. Ze leert snel, maakt vrienden en heeft een geweldige tijd. Sommige vriendschappen uit die periode bestaan nu, meer dan vijftig jaar later, nog steeds.

Ze blijft zich ontwikkelen. Avondcursussen, diploma’s, altijd verder. Tijdens die jaren leert ze Kees kennen. Ze trouwen in 1973 en verhuizen naar Assen, waar Lenny gaat werken als receptioniste en secretaresse in een verzorgingscentrum.

Dat werk raakt haar. Achter de balie leert ze omgaan met ouderdom, herhaling en geduld. ‘Ik dacht altijd: stel dat mijn vader hier staat. Dan wil ik dat hij goed behandeld wordt.’ Het salaris is slecht, maar de voldoening groot.

‘Ik weet nu al dat ik dan moe ben’

Na verloop van tijd voelt Lenny dat ze meer wil. Ze werkt fulltime, maar volgt daarnaast de avond-HAVO. Drie avonden per week, drie jaar lang. ‘Keihard,’ noemt ze het. ‘Je kon nooit ziek zijn. Maar ik heb daar leren doorzetten.’

Die drang om te leren, te kijken en te beleven wordt steeds sterker. En juist daar begint het te schuren in haar huwelijk. Kees is vaak moe. Niet een beetje moe, maar structureel. Zelfs vooruitkijkend moe.

Lenny vertelt het met humor, maar de betekenis is groot.

‘Als ik zei: over vier weken komt Freek de Jonge in Groningen, dan zei hij: ik weet nu al dat ik dan moe ben.’

Die ene zin blijft hangen. Voor Lenny wordt hij een symbool van hun verschil. Zij leeft vooruit, hij ziet vooral wat energie kost. Zij staat aan, hij trekt zich terug.

Lenny gaat steeds vaker alleen op pad. Naar het filmhuis in Assen, naar het theater, naar lezingen. Niet uit boosheid, maar uit noodzaak. Tot ze op een dag beseft: als ik alles alleen doe, kan ik net zo goed alleen zijn.

Ze kiest niet voor drama, maar voor helderheid. Ze huurt een gemeubileerde kamer, verwerkt eerst de scheiding en zet pas daarna de volgende stap. Het huwelijk eindigt zonder ruzie, maar met het eerlijke besef dat hun ritme niet meer klopt.

Amsterdam en een nieuw begin

In 1987 verhuist Lenny naar Amsterdam, naar de Egelantiersgracht. Ze werkt via uitzendbureaus, onder andere bij farmaceutische bedrijven en de RAI, en belandt uiteindelijk bij Zwitserleven. Wat begint als tijdelijk werk, groeit uit tot een loopbaan van veertien jaar.

Lenny verdiept zich altijd eerst. ‘Ik wilde weten: wat is dit voor bedrijf, wie zijn de mensen, wat kan beter?’ Ze wordt een onmisbare directiesecretaris, iemand die vooruitdenkt en verantwoordelijkheid neemt.

Op een gegeven moment voelt ze dat haar functie niet meer de lading dekt. In haar jaarlijkse gesprek zegt ze het zoals ze alles zegt: helder en zonder omwegen. ‘Ik ben geen directiesecretaresse meer,’ zegt ze. ‘Ik ben directiesecretaris. En daar hoort ook een ander salaris bij.’

Dat wordt erkend. Ze krijgt een hogere schaal. Maar dan volgt de toevoeging: over dat jaar krijgt ze geen bonus. Lenny hoeft daar niet lang over na te denken. ‘Dan ben ik dus de eerste bij Zwitserleven die voor haar promotie moet betalen,’ zegt ze droog. Dat argument snijdt hout. De bonus komt er alsnog.

Niet alles loopt soepel. Na een directiewissel wordt ze onverwacht aan de kant gezet. Er is geen klik. Lenny blijft rustig, schakelt hulp in en regelt een goede regeling. ‘Ik weet wat ik waard ben.’

Een huis, een motor en bridge

Lenny koopt haar appartement, het huis waar ze, zoals ze zelf zegt, ‘in een kistje uit wil’. Licht, wit, zorgvuldig ingericht. Ze rijdt motor, nog steeds, gaat alleen naar theater en concerten en geniet van haar zelfstandigheid. ‘Alleen zijn is voor mij geen eenzaamheid. Het is vrijheid.’ Vanuit die vrijheid heeft ze al 26 jaar een liefdevolle Latrelatie met haar partner.

Na 2010, als haar werk door de financiële crisis stopt, richt ze zich op andere passies. Ze verdiept zich verder in voeding, is al dertig jaar vegetariër en start haar kleine bedrijf Lenny’s Lekkers: suikervrije, gezonde snacks, met liefde gemaakt. Geen website, geen massa. ‘Ik wil het leuk houden.’

En dan is er bridge. Lenny speelt al jaren, op verschillende plekken. Ze houdt van niveau, van leren en van focus. 'Bridge houdt je scherp.' Ze speelt graag in de A-lijn, maar vindt vooral het spelplezier belangrijk. Een goede middag bridge, met fijne mensen en aandacht voor het spel, maakt haar blij.

Een frisse blik op de Bridge Club

Als nieuw lid kijkt Lenny met open ogen naar de Bridge Club. Ze voelt zich welkom en waardeert de organisatie en het niveau. Tegelijk durft ze, gevraagd naar een aanbeveling, eerlijk te zijn.

'Wat ik mis, is een beetje warmte in de inrichting,' zegt ze. 'Ik vind het interieur wat saai en donker. Bridge is een denksport, maar het mag ook gezellig zijn.' Het is geen klacht, eerder een uitnodiging. 'Een prettigere sfeer maakt het voor iedereen leuker, zeker ook voor nieuwe leden.'

Altijd vooruit

Lenny's levensmotto is eenvoudig: Count your blessings. Niet blijven hangen in wat anders had gekund, maar kijken naar wat er wel is.

Wat ze jonge mensen wil meegeven? 'Blijf zelf jong. Niet roepen dat je oud bent en recht hebt op van alles. Doe mee, blijf nieuwsgierig. Dan vinden jongeren je vanzelf leuk.'

En in welke kleur zien we haar binnenkort weer aan de bridgetafel? Lenny hoeft niet na te denken.

Oranje,' zegt ze lachend. 'Altijd oranje. Want ik ben een blij ei.'

